

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTAMĂNĂ

Sub conducerea D-lui SILIU RĂDULESCU Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULES MICHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

Siliu Rădulescu. — 24 Ianuarie 1862 de Andrei Rădulescu (Recenzie).

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație S. I-a.* — Lucru judecat. — Chestiuni, incidente tranșate prin considerente (Al. Siminel cu Ion Macovei).

Inalta Curte de Casație S. II-a. — Divorț. — Sentință. — Transcriere. — Contestație. — (Elena D. Toma cu I. Toma).

Inalta Curte de Casație S. II-a. — Termen. — Darea lui în cunoștință în materie penală (Gheorghe Popa cu Ministerul Public).

Curtea de Apel din București S. IV-a. — Plată. — Obligație contractată în devize străine. — Executare în lei. (Soc. Continentale din Balle cu Banca de Credit și Max Aușnit).

Curtea de Apel din București S. IV-a. — Asanarea datoriilor. — Inlocuirea ei în instanța de urmărire. — Respingere. — Apel. — (Marcel Marovici cu Stela Mânzală).

Jurisprudența Străină. — Contract de muncă. — Cu nota D-lui D Cotrutz.

Bibliografie.

24 IANUARIE 1862

Sub acest titlu, *Academia Română*, publică în *Memoriile secțiunii istorice*, comunicarea făcută în ziua de 24 Ianuarie 1936, de eminentul nostru colaborator, d-l *Andrei Rădulescu*, consilier la *Inalta Curte de Casație* și membru al *Academiei Române*.

Cu toate că împrejurările în care s'a făcut Unirea Principatelor sunt destul de cunoscute, totuși — după cum autorul arată — sunt încă părți, cari au nevoie de complectări și uneori chiar de rectificări; ast-fel că, contribuția pe care d-l *Andrei Rădulescu*, o aduce, din acest punct de vedere, la cunoașterea evenimentelor întâmplate la 24 Ianuarie 1862, prin comunicarea ce a făcut-o *Academiei Române*, prezintă un deosebit interes. Și acest interes vom căuta să-l evidențăm, arătând în rezumat cuprinsul comunicării d-lui *Andrei Rădulescu*.

Autorul, începe această comunicare, prin a arăta că deși la 24 Ianuarie 1859, s'a înfrânt hotărârea Europei și a fost ales *Alexandru Ion Cuza*, Domn al *Moldovei* și al *Țării Românești*, de oarece *Convențiunea* dela *Paris* din 7/19 August 1858 prevedea ca fiecare Principat să-și aleagă un Domn, totuși „aceasta nu era însă Unirea, cum se spune aproape întotdeauna și cum se învață aproape peste tot. Aceasta era „îndoita alegere“ a lui *Cuza* ca Domn în Principate; era începutul realizării Unirei“.

Ast-fel că și după 24 Ianuarie 1859, Principatele române deși aveau acelaș Domn, ele continuau să rămână separate și să constituie — după formula juridică întrebuițată de d-l *Andrei Rădulescu* — o *Confederație de State cu uniune personală*.

Dar această situație juridică, pe care *Convenția* din *Paris* o crea, poate chiar — după cum crede d-l *Andrei Rădulescu* — spre a împiedica desăvârșirea unirei, prezintă neajunsuri mari pentru bunul mers al Statului și autorul arată enumerându-le, cari erau unele din aceste neajunsuri de ordin juridic și legislativ.

Dela suirea sa pe tron însă, *Cuza* a fost statornic preocupat de ideia Unirei, pentru a cărei realizare a lucrat fără preget, luând atât înăuntrul Țării, cât și în afară, măsuri menite să atingă acest scop, printre care autorul semnalează în primul rând faptul de a numi ca Președinte de consiliu în *Moldova*, un muntean, *Ion Ghica*, iar în *Țara Românească*, un moldovean, *Manolache Costache Epureanu*.

Autorul expune toate străduințele depuse de *Cuza* și în afară, pentru realizarea unirei, cari însă abia isbutesc ca în *Octombrie* 1861, *Poarta* să dea *Firmanul*, prin care dacă admitea oarecare modificări de introdus în *Convenție*, față de situația creată prin întrunirea ambelor domnii în persoana principelui *Cuza*, condiționa aceasta de durata domniei lui. Nu recunoștea deci decât o unire mărginită la timpul Domniei lui *Cuza*.

De aceea, când s'a cunoscut cuprinsul acestui *Firman*, indignarea a fost mare, și după ce trecu deabia câteva zile dela primirea lui, încep „marile acte, cari duceau la țința urmărită“.

Ast-fel d-l *Andrei Rădulescu*, arată cum la 3 Decembrie 1861, când s'a deschis Adunarea electivă din *București*, în *Mesajul* domnesc, *Cuza* spunea categoric că „prin îndoita alegere dela 5 și 24 Ianuarie Națiunea română l a investit cu *Inalta misiune* de a realiza ideia Unirei Principatelor“ iar la 5 Decembrie Domnul în persoană, înaintea Adunării din *Iași*, spunea respicat: „Unirea e încheiată“; „Unirea va fi așa precum *România* o va simți și o va dori“.

Iar peste o săptămână, pe cale de manifest, *Cuza*, adresându-se poporului său spune: „Unirea este în-

deplinită"; „Alesul vostru vă dă astăzi o singură Românie“.

În acelaș timp, Cuza adresează un mesaj către Adunări, în care le spune că a proclamat Unirea convocându-le la București pentru ziua de 24 Ianuarie, iar în ședința dela 11 Decembrie, Adunarea Moldovei hotărăște întrunirea ei la București pentru ziua de 24 Ianuarie 1862.

24 Ianaarie 1862! d-l Andrei Rădulescu ne descrie admirabil tot ce s'a făcut în așteptarea și pentru pregătirea acelei zile istorice și cum au decurs faptele cari au consacrat marele eveniment al Unirei.

Bogatul și frumosul mesaj în care Cuza spunea: „creincios misiunii ce mi-ați dat și cunoscând statornicia voință a Românilor de a rămâne pururea uniți, am proclamat atât înaintea Domniilor voastre cât și înaintea Țării, *Unirea definitivă a Principatelor*“; entuziasmul cu care au fost primite cuvintele Domnitorului; serbarile și manifestațiunile impunătoare la care au luat parte toate clasele sociale; răspunsu Camerei la discursul Tronului, realizările în fapt și mai grabnic a întrunirii diferitelor organe ale Statului, sunt expuse de d-l Andrei Rădulescu în pagini car emoționează și cari împodobesc de admirație memoria marilor români cari au realizat Unirea.

Și domnul Andrei Rădulescu, termină comunicarea sa aducând cu privire la Unire această importantă precizare:

„Faptul dela 24 Ianuarie 1859, Unirea, cum se zice de obicei, a fost îndoita alegere a aceluiasi Domn. Așa era socotit de Poartă, de Puterile garante, așa era privit în dreptul public european:

„Tot așa și numai așa a fost înțeles unanim și înăuntrul țărilor, de către contemporani. 24 Ianuarie 1859 era pentru ei întrunirea speranțelor într'un singur Domn, începutul realizării Unirei.

„Fără însă de a micșora însemnătatea zilei de 24 Ianuarie 1859, fără de care nu s'ar fi ajuns la ceea ce s'a realizat în urmă, trebuie totuși precizat că Unirea în advărata ei formă juridică s'a făcut la 24 Ianuarie 1862.

„Unirea dela 24 Ianuarie 1862, *adevărata Unire* se datorește în cea mai mare parte staruinței, îndrănelii și energiei lui Vodă Cuza“.

Acest scurt rezumat, nu poate reda decât în mod palid, comunicarea atât de frumos expusă de d-l Andrei Rădulescu, de alt-fel ca întotdeauna, când d-sa în paginile ce le scrie, desvăluie câteceva din trecutul nostru.

Siliu Rădulescu

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența de la 19 Decembrie 1935

Președinția D-lui E. Bănescu, consilier

Al. Siminel cu Ion Macovei

LUCRU JUDECAT — CHESTIUNI INCIDENTE DISCUTATE DE PĂRȚI — REZOLVAREA LOR PRIN CONSIDERENȚELE DECIZI-
UNEI. ART. 1201 COD. CIVIL

Chestiunile incidente invocate și discutate de părți și cari au fost tranșate prin considerențele deciziei au caracterul de lucru judecat dacă dispozitivul este complectat și justificat prin rezolvarea lor în așa mod în cât altfel nu s'ar fi putut menține soluțiunea intervenită asupra obiectului principal al acțiunii.

No. 1806 — Respins recursul făcut de Alexandru Siminel în contra deciziei Curții de apel din Chișinău S. I cu Nr. 122/935 în procs cu Ion Macovei,

Văzând motivul I de casare formulat prin memoriul depus la 1 Iunie 1935 și motivul I suplimentar din memoriul depus la 20 Noembrie 1935:

„I. — Greșită aplicare în speță a principiilor autorității lucrului judecat. Violarea art. 1201 c. civ. Ex-ces de putere.

Avind în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că intimatul I. Macovei, în calitate de administrator provizoriu asupra averii moștenitorilor absenți ai def. I. Orlovschi a chemat în judecată pe recurent cerind să fie obligat la plata sumei de 89.160 lei reprezentând chiria datorită pe anii 23 Aprilie 1931 — 23 Aprilie 1933, pentru apartamentul deținut cu chirie în imobilul din Chișinău str. Unirei 7.

Că atît Tribunalul cât și Curtea de Apel prin deciziunea atacată cu recurs, au admis acțiunea și pentru a da această soluțiune constată că intimatul printr'o acțiune anterioară a mai chemat în judecată pe recurent, cerind să fie obligat a evacua imobilul și să plătească chirie începând dela 23 Aprilie 1933 pînă la evacuarea, calculată conform legilor de prelungirea contractelor, rezervîndu-și dreptul la o acțiune separată pentru plata chiriei pe anii anteriori;

Că această primă acțiune a fost admisă de Tribunalul Lăpușna Secția I-a prin sentința Nr. 602/933 rămasă definitivă, recurentul fiind obligat să evacueze imobilul și să plătească chiria de 46.200 lei anual cu începere dela 23 Aprilie 1933 rezervîndu-i-se intimatului dreptul de a cere chiria pentru anii anteriori printr'o acțiune deosebită;

Că întemeindu-se pe această sentință, intimatul a intentat acțiunea de față și Curtea examinînd chestiunea de a se ști dacă zisa sentință are autoritate de lucru judecat, motivează că au autoritate de lucru judecat nu numai hotărîrile definitive date cu privire

la obiectul principal și direct al unei acțiuni în justiție, ci și acelea referitoare la cereri sau chestiuni incidente invocate de părți, care au trebuit necesar rezolvate și de care a depins rezolvirea acțiunii principale;

Că legea de prelungirea contractelor de închiriere din 15 Aprilie 1930 stabilește quantumul chiriei în asemenea contracte luând ca bază chiar plătită la 23 Aprilie 1914, transformată în lei pe cursul de 2 lei 50 bani, rubla și înmulțită cu coeficientul 28; dacă imobilul n'a fost închiriat la acea dată, baza este venitul net din rolurile de impuneri, iar în lipsă chiria plătită în localitate pentru imobile similare la acea epocă; că mai departe, Curtea arată, că prin legile următoare de prelungire a contractelor din anii 1931, 1932 și 1933 s'au menținut în vigoare dispozițiile legii din 15 Aprilie 1930 cari iau ca punct de plecare, chiria de bază din 23 Aprilie 1914:

Că în conformitate cu aceste dispozițiuni prin sentința definitivă Nr. 602/933, s'a stabilit între părți că chiria de bază la 23 Aprilie 1914, era de 660 ruble anual, care transformată în lei pe cursul 2 lei 50 bani rubla, reprezintă 1.650 lei anual și aceasta înmulțită cu coeficientul 28, dă o chirie anuală de 46.200 lei.

Că stabilirea chirier de bază dela 23 Aprilie 1914, constituie — zice Curtea — o chestiune incidentală, un litigiu accesoriu, premergător litigiului principal și odă această chestiune incidentală rezolvată de judecată, cu ocazia unui litigiu, ea rămâne definitiv rezolvată între părți pentru toate litigiile ce s'ar ivi între dinsele, în care rezultatul litigiului ar deprinde de rezolvarea acestui incident și nu ar mai putea fi repus din nou în discuțiune fără a se socoti autoritatea lucrului judecat;

Că în atare situațiune, Curtea conchide că chestiunea stabilirii chiriei de bază dela 23 Aprilie 1914, fiind definitiv rezolvată prin sentința Nr. 602/933, dată cu ocazia plății chiriei datorite dela 23 Aprilie 1933 și până la evacuare, această chestiune, nu mai poate fi luată din nou în discuțiune;

Că apoi, Curtea arată că chiar dacă s'ar admite că s'ar putea examina din nou și stabili chiria dela 23 Aprilie 1914, încă soluțiunea rămâne aceiași, deoarece nu s'a dovedit că chiria de bază ar fi alta decât aceia de 660 ruble constatată de Tribunal prin sentința Nr. 602/933, din însăși depozițiunea martorului propus de recurent, rezultând că imobilul n'a fost închiriat la 23 Aprilie 1914: că în ce privește obiecțiunea recurentului că declarația proprietarului făcută în 1914 la comisia de impunere și pe care s'a întemeiat Tribunalul pentru a stabili chiria de bază la 660 ruble, cât a fost indicat venitul imobilului este un act constatat fals de către judecătorul de instrucție. Curtea înlătură această obiecțiune motivând pentru ce își formează convingerea că declarațiunea nu este falsă; că recurentul mai susținând

că actul pe baza căruia s'a stabilit venitul imobilului la 960 ruble, nu este o copie după roluri, Curtea răspunde că legea nu cere ca singură dovadă, copie după rolurile de impunere, ci este suficient să se dovedească cifra înscrisă în roluri;

Că deasemenea, este neîntemeiată și obiecțiunea că în declarația proprietarului s'ar cuprinde în venitul de 660 ruble și lumina, nu numai folosința locuinței, căci chiar dacă proprietarul a făcut o asemenea declarație, comisia de impunere nu a putut să o primească întocmai, ci a menținut ca venit suma de 660 ruble fără lumină; că este adevărat că fostul administrator al averii absenților a ridicat lără nici o rezervă, înainte de intentarea acțiunii, sume mai mici decât cele pretinse de intimat, însă de aici nu poate să rezulte o achiesare, din actele dela dosar reeșind că fostul administrator nu mai avea această calitate la data când a ridicat acele sume; că în ce privește cererea recurentului de a dovedi cu actele depuse ulterior că venitul la 1914 era de 428 ruble anual Curtea o înlătură motivând că potrivit art. 33 al. 3 și 38 legea accelerării, asemenea acte, nu pot fi primite în discuție; în fine, Curtea găsește că nu prezintă nici un interes să se refacă probele făcute înaintea judecătorului de instrucție așa că și cererea făcută în acest scop de recurent a trebuit respinsă;

Avind în vedere că prin motivele de casare se pretinde că sentința Nr. 602/933, greșit a fost considerată ca avind autoritate de lucru judecat, deoarece în procesul soluționat prin această sentință, s'a cerut pe baza legii chiriilor din 1933, rezilierea, evacuarea și plata chiriei dela 23 Aprilie 1933, pe când în procesul de față se cere numai plata chiriei dela 23 Aprilie 1931—23 Aprilie 1933 invocându-se dispozițiunile acestei legi, deci obiectul și cauza juridică a acestor două acțiuni sunt diferite; că ceva mai mult, sentința Nr. 602/933 a fost dată pe baza unui act fals — declarația proprietarului făcută în 1914 la Comisia de impuneri — constatată de către judecătorul de instrucție, așa că și din acest punct de vedere, o asemenea hotărîre nu putea fi opusă cu autoritate de lucru judecat; că — mai pretinde recurentul — autoritatea lucrului judecat rezultă numai din dispozitivul hotărîrii, iar dacă s'a admis de doctrină că poate să decurgă și din considerente, apoi în speță nu este cazul, pentru că stabilirea chiriei de bază prin considerentele sentinței Nr. 602/933 nu a fost decât un simplu fapt, un element de informație care nu poate fi confundat cu litigiile accesorii, necesare și premergătoare litigiului principal.

Considerind că deși este exact în principiu cu autoritatea de lucru judecat nu poate să rezulte decât din dispozitivul unei hotărîri definitive, nu este însă mai puțin adevărat că acelaș caracter trebuie să se atribue și chestiunilor incidentale invocate și discutate de părți, care au fost tranșate prin considerente

și care justifică și complectează dispozitivul în așa mod încît fără ele nu s'ar fi putut menține soluțiunea intervenită asupra obiectului principal al acțiunii;

Considerând că este necontestat că prin sentința Nr. 602/933 a Tribunalului Lăpușna rămasă definitivă, s'a stabilit între aceleași părți că chiria de bază dela 23 Aprilie 1914 era de 660 ruble, care transformate în lei pe cursul de 2 lei 50 bani rubla, reprezintă 1.650 lei anual și care înmulțită cu coeficientul 28, dă cifra de 46.200 lei, adică chiria anuală pe care recurentul trebuie să o plătească începînd dela 23 Aprilie 1933 și pînă la evacuare;

Considerînd că stabilirea chiriei de bază dela 23 Aprilie 1914, era absolut necesară pentru a se afla care este chiria datorită de recurent cu începere dela 23 Aprilie 1933, întrucît legea chiriilor din 1933 pe temeiul căreia s'a intentat acțiunea soluționată prin sentința 602/933 — în speță fiind vorba de un contract prelungit — a menținut sistemul legii din 1930, care pentru calculul și fixarea quantumului chiriei ia ca bază chiria din 23 Aprilie 1914.

Că așa dar, stabilirea acestei chiriei de bază prin considerentele sentinței Nr. 602 din 1933, constituind o chestiune incidentală, indispensabilă soluționării obiectului principal, urmează ca această chestiune se găsește definitiv tranșată între părți, astfel că nu mai este posibilă discutarea ei din nou, într'un alt proces

Considerând că în litigiul de față — angajat între aceleași părți care au figurat și în procesul rezolvat prin sentința Nr. 602 din 1933 — se cere plata chiriei pe anii 1931—1933;

Că din moment ce și această chirie trebuia stabilită după aceleași norme cari s'au avut în vedere la darea sentinței definitive Nr. 602/933, deoarece și legile de chirii din anii 1931 și 1932, au menținut în vigoare — întocmai ca legea din 1933 — dispozițiunile legii din 1930, în ce privește calculul și quantumul chiriei, luînd ca bază chiria plătită la 23 Aprilie 1914, Curtea cu drept cuvînt a decis că zisa sentință are autoritate de lucru judecat cu privire la stabilirea chiriei de bază din 23 Aprilie 1914 și prin urmare această chestiune nu mai poate fi repusă în discuție, în procesul de față, pentru a se determina altă chirie de bază decît aceea constatată în mod definitiv prin sus menționata sentință;

Considerînd că chiar dacă ar fi exactă susținerea recurentului, că această sentință a fost dată pe baza unui act constatat fals de către judecătorul de instrucție, totuși atare împrejurare nu este de natură să ridice hotărîrii, efectul autorității lucrului judecat, căci atîta timp cît această hotărîre definitivă n'a fost desființată prin exercitarea vre-unei căi de atac, ea trebuie să-și producă toate efectele, fiindcă altminteri, dacă s'ar admite să se discute din nou chestiuni cari au fost odată tranșate n'ar fi exclus să intervină o hotărîre contrară, ori tocmai contrazicerile din două

hotărîri, a voit legiuitorul să evite, atunci când a edictat principiul autorității lucrului judecat;

Că în consecință, motivul I de casare din primul memoriu și motivul suplimentar sunt nefondate și întrucît soluțiunea în ce privește stabilirea chiriei de bază dela 23 Aprilie 1913 se menține pe constatarea existenței autorității lucrului judecat rezultînd din sentința Nr. 602/933, urmează că este inutilă cercetarea motivelor de casare II, III și V din memoriu suplimentar pentru că aceste motive se referă la partea din deciziunea atacată prin care Curtea, a discutat și stabilit chiria de bază din 1914, situîndu-se în ipoteza că n'ar exista autoritate de lucru judecat în această privință;

Că așa dar, pentru toate aceste considerațiuni și fără a mai discuta motivele de casare II, III, IV, V VI din primul memoriu, precum și motivul IV suplimentar, la care s'a renunțat, recursul trebuie respins, cu cheltuieli de judecată care prin apreciere se fixează la suma de 3.000. lei.

Pentru aceste motive, respinge.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența de la 30 Octombrie 1935

Președinția D-lui A. D. Procopiu, consilier

Elena D. Toma cu L. Toma

DIVORȚ. — SENTINȚĂ. — TRANSCRIERE EXECUTAREA EI. — CONTESTAȚIE. — ART. 399, 403 PR. CIVILĂ, — ART. 246 ȘI 248 C CIVIL.

În potriva executării hotărîrii de divorț, ca în orice executare, cei interesați sau vătămați prin executare, pot introduce contestațiune, cu deosebire că în materie de divorț desăvârșirea executării hotărîrii care a pronunțat despărțirea, este însăși operațiunea înscrierii acelei hotărîri în registrul Stărei civile, de unde urmează că dispozițiunile art. 403 pr. civilă în ce privește dresarea unui proces verbal care să constate desăvârșirea executării, ca cel din urmă act de executare, nu pot fi aplicabile.

No. 1202, — Respins recursul introdus de Elena Toma împotriva deciziunii cu No. 95/932 a Curții de Apel din București S. IV în proces cu L. Toma.

Curtea deliberînd,

Asupra recursului introdus de Elena Toma născută Scănteiuță, împotriva deciziunii cu No. 95/1932 a Curții de Apel din București S. IV-a.

Văzînd motivele de casare, astfel formulate:

„Rea aplicare a legii, greșita interpretare și violare a art. 400 și 403 și 735 al. 2 pr. civ. română, Eroarea grosieră de fapt și denaturare.

Având în vedere hotărîrea supusă recursului cum și celelalte lucrări dela dosar, din cari rezultă că, în urma intentării acțiunii de divorț de către George Toma împotriva soției Elena Toma, Tribunalul Ilfov S. III-a prin sentința No. 171 din 23 Decembrie 1919 dată în lipsa pârâtei, a declarat desfăcută căsătoria între sus numiții soți pronunțând divorțul în favoarea soțului reclamant.

Că, după ce această sentință a rămas definitivă prin neapelare și a fost înscrisă la oficiul parohial ortodox din Gura Humorului (Bucovina) unde fusese celebrată căsătoria, potrivit legilor locale, fosta soție Elena Toma născută Scănteiuță, a introdus înaintea tribunalului o acțiune, prin care a cerut anularea sentinței de divorț pe mai multe motive, — pe larg arătate, — și anume că procesul de divorț s'a judecat fără ca dânsa să fi avut cunoștință de acest proces, întru cât procedura pentru citarea sa a fost îndeplinită prin afișare la un domiciliu fictiv în București, Str. Cometa 51, unde n'a locuit niciodată, nici ea nici soțul reclamant, locuința sa fiind totdeauna în Bucovina și anume mai întâi în Gura-Humorului unde s'a celebrat căsătoria în 1899; că apoi, în 1913 a urmat separația de corp în urma hotărârei tribunalului Suceava prin încheerea din 13|10|1933 și că după această separație de corp a rămas în Suceava până la 1919, când s'a mutat apoi în Cernăuți etc.;

Că statuând asupra acestei acțiuni — al cărei caracter cerându-se a se preciza, reclamanta a declarat că a înțeles să facă o contestație, iar nu o acțiune în anulare, — Tribunalul Ilfov S. III prin sentința No. 1161 bis din 9 Noembrie 1929, găsind-o întemeiată, o admite ca atare, anulând atât comunicarea sentinței de divorț, cât și toate actele de executare urmate în cauză, inclusiv înscrierea făcută la Parohia Gura-Humorului unde se celebrase căsătoria;

Că, în contra acestei sentințe, soțul intimat George Toma făcând apel, Curtea de apel din București S. IV-a prin deciziunea Nr. 95 din 9 Martie 1932, admite apelul ca fondat, reformând hotărârea primei instanțe și constatând contestația tardivă, o respinge ca atare;

Că, pentru a da această soluțiune, Curtea de fond motivează că, transcrierea unei sentințe de divorț la oficiul de stare civilă respectiv, constituie o executare desăvârșită a ei, de oarece nici un alt act de procedură nu are a se mai îndeplini pentru săvârșirea acelei executări; ca atare, — conchide Curtea — aplicând regulile privitoare la executările de drept comun, unde după îndeplinirea formalităților ultimului act de procedură în executarea lor, orice contestație este inadmisibilă (art. 403 și 602 pr. civ.), apelul urmează a se admite și a se respinge contestația, intimatului rămânându-i dreptul de a cere anularea hotărârei pe cale principală;

Având în vedere că, deciziunea de mai sus, fiind

atacată la rândul său de către numita contestatoare cu recursul de față, se susține de aceasta prin motivul de casare — mai sus reprodus, — că respingându-i contestația, Curtea de fond a făcut o rea aplicare a legii și o greșită interpretare și violare a art. 400, 403, 735 al. II și 160 pr. civ. comițând în acelaș timp și o eroare grosieră de fapt și denaturare, prin aceia că, din moment ce a recunoscut că lea contestației admisibilă în principiu și în materie de divorț, trebuia să-i admită contestația deși făcută după transcrierea acțiunii de divorț, transcriere care este primul și ultimul act de executare și deci art. 403 pr. civ. nu poate fi aplicabil; iar în ipoteza că s'ar aplica acest text, atunci contestația era în termen, de oarece nu se făcuse încheerea care să constate desăvârșirea executării, — contestație care în orice caz era admisibilă potrivit art. 735 al. II pr. civ. fiind vorba de încălcări de procedură ce i-au adus o vătămare; că, încuviințând printr'un jurnal ce a procedat hotărîrea dată în cauză, probe în sprijinul contestației. Curtea nu poate reveni potrivit art. 160 pr. civ. și să discute în prealabil admisibilitatea în principiu a contestației fără a viola acest text; că, deasemenea — mai susține recurenta — Curtea de fond nu poate hotări că ea, contestatoarea, are dreptul la o acțiune în anulare, ci trebuia să discute și să vadă că acțiunea sa, care astfel cum o introducea, avea caracterul și trebuia să fie considerată ca o acțiune în anulare, de oarece declarația avocatului său că a înțeles să facă o contestație, nu poate schimba acest caracter care trebuia cercetat din oficiu;

Considerând că, este necontestat în drept, că împotriva executării hotărîrii de divorț, ca în orice executare, cei interesați sau vătămăți prin executare, pot potrivit art. 399 pr. civ. introduce contestațiune, — care potrivit regulii generale, se poate exercita atâta timp cât executarea n'a fost încă desăvârșită;

Considerând că, în materie de divorț desăvârșirea executării hotărîrii care a pronunțat despărțenia, este potrivit dispozițiilor art. 246—248 c. civil, însăși operațiunea înscrierii acelei hotărîri în registrul stării civile în care s'a înscris și actul de căsătorie, de oarece din dispozițiile textelor menționate rezultă că starea de căsătorie cu efectele ei între soți încetează pentru viitor, din chiar momentul ce a intervenit operațiunea acelei inscripțiuni;

Că deci, de aci rezultă că legiuitorul a înțeles să prevadă în această materie o formalitate specială în ce privește executarea, necerând pentru desăvârșirea ei nici o altă formalitate, de unde urmează că dispozițiunile art. 403 pr. civ. în ce privește dresarea unui proces verbal care să constate desăvârșirea executării ca cel din urmă act de executare, nu pot fi aplicabile;

Considerând că, în speță, instanța de fond constatând că contestațiunea fiind făcută după ce inter-

venise operațiunea inscripțiunii la oficiu parohial ortodox unde fusese celebrată căsătoria, cu alte cuvinte că ultimul act de executare se produsese, a fost cu drept cuvânt îndreptățită să respingă contestațiunea ca tardiv introdusă;

Că, faptul că instanța de fond ar fi statuat mai întâi asupra admisibilității în principiu a contestației, fără a ține seamă de incuviințarea unei dovezi intervenită anterior, nu poate constitui o violare a art. 160 pr. civ. — cum caută să susțină recurenta, — deoarece încheerea prin care se incuviințează o probă, fiind o încheere pregătitoare și nu de natură a deslega o chestiune de principiu atingător de dreptul părților, se poate reveni asupra ei, potrivit textului invocat;

Considerând că, de asemenea este neîntemeiată și ultima parte a susținerii recurentei — și anume că instanța de fond era obligată să vadă din oficiu care era caracterul acțiunii ce introdusese, adică ca fiind o acțiune de anulare iar nu p contestație, — de oarece din moment ce, după cum se constată dintr'un jurnal al primei instanțe, partea fiind interpelată a preciza caracterul acțiunii sale a răspuns categoric că a înțeles să facă o contestațiune la executare, iar nu o acțiune în anulare, instanțele de fond nu mai puteau schimba natura acelei acțiuni, ele fiind obligate de a o primi astfel cum partea reclamantă a înțeles să o denumească, obligațiunea impusă de altfel de dispozițiunile art. 69 pr. civilă;

Că, în asemenea condițiuni, neputând fi vorba de vre-o violare, sau greșită interpretare a vreunui text de lege, și nici vre-o eroare grosieră de fapt sau denaturare, motivele de casare urmează a fi privite ca nefondate și prin cosecință a se respinge recursul ca atare.

Pentru aceste motive respinge.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 31 Martie 1936

Președinția D-lui C. G. Rătescu, Președinte

Gheorghe Popa cu Ministerul public

TERMEN. — FIXAREA LUI ÎN MATERIE PENALĂ. — DACĂ POATE FI DAT INCUPLATULUI ÎN CUNOȘTIINȚĂ.

Cu toate că legea nu prevede anume că darea termenului în cunoștință poate avea loc și în afacerile penale, totuși întru-cât nici nu există un text de lege care să interzică aceasta, urmează că dacă inculpatul a primit să ia cunoștință de termen fără a face vre-o obiecțiune, procedura trebuie privită ca bine îndeplinită.

No. 1188 — Respins recursul făcut de către Gheorghe Popa zis Pușcașu în contra deciziei penale cu No. 822/935 Curței de Apel din Galați S. II în proces cu Ministerul Public.

Curtea: Asupra recursului de față;

Având în vedere că în ziua de 12 Decembrie 1934 fiind pe rol judecarea opozițiunii făcută de recurent, Curtea de Apel a amânat cauza la 12 Iunie 1935, dând termen în cunoștință oponentului; că întrucât la acest termen partea a linsit, Curtea i-a anulat opoziția; că emițându-se contra sa mandat de arestare, recurentul a făcut contestație pe motiv că procedura pentru termenul de 12 Iunie 1935 nu fusese îndeplinită conform legii;

Că prin deciziunea atacată Curtea i-a respins contestația ca nefondata;

Că împotriva acestei deciziuni s'au formulat două motive de casare;

I. „Exces de putere și violare de lege fiindcă instanța a considerat valabilă o procedură viciată, termenul în cunoștință nefiind admis în materie penală.

II. „Omisiune esențială prin faptul că fiind bolnav „și în imposibilitate de a aduce aceste la cunoștința „judecăței, Curtea a omis tateși a se pronunța asupra „impedimentului invocat astăzi de recurent“.

Considerând că deși legea nu prevede anume că darea termenului în cunoștință poate avea loc și în afacerile penale, nu este mai puțin adevărat că nici un text, nu o interzice, astfel că din moment ce, în specie, inculpatul a primit să ia cunoștință de termen fără a face nici o obiecțiune, procedura trebuie privită ca bine îndeplinită pentru termenul când i s'a anulat opoziția, deoarece el a fost pus în măsură să se prezinte în instanță spre a-și face apărările, iar dacă a lipsit, aceasta nu se datorește ignorării termenului, ci maladiiei care împiedecă pe recurent să se înfățișeze la Curte și pe care Curtea de fond, după însăși afirmațiunea părții, neputând să o cunoască, omisiunea ce i se impută este absolut nejustificată;

Că, prin urmare, motivele de casare fiind netemeiate, recursul cată a se respinge.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV-a

Audiența dela 26 Mai 1936

Președinția D-lui Aurel Lerescu, președinte

Soc. „Continental“ din Balle cu Max Aușnit și

Banca de Credit Român

PLATA. — OBLIGAȚIUNE CONTRACTATĂ ÎN DEVIZE STRĂINE. — DACĂ DEBITORII SE POT LIBERA PLĂTIND ÎN LEI.

Sub regimul actual al devizelor, Banca Națională are suverană apreciere asupra aprobării cererilor, refuzul ei neputând fi cenzurat, întrucât nu există nici o cale de atac în contra deciziunilor sale; astfel că debitorul căruia i s'ar refuza aprobarea de valută găsindu-se în imposibilitate legală de a plăti

datoria în moneta la care s'a obligat prin contract, el poate fi autorizat să se elibereze prin echivalentul în lei al acelei monete.

Și această autorizare poate fi solicitată de debitor nu numai pe cale de contestație, după ce se va fi obținut un titlu executor în potriva sa, ci chiar și înaintea judecătorilor fondului, chemați să statueze asupra obligațiunii debitorului, astfel cum derivă din convențiunea părților.

No. 95. — Admis în parte apelul făcut de către Societatea „Continentală“ pentru valori bancare și industriale din Balle, în contra sentinței Trib. Ilfov S. I com. cu No. 1146 din 11 Iulie 1935 în proces cu Max Aușnit și Banca de Credit Român.

S'au ascultat D-nii avocați: S. Rosental din partea apelantei; I. Vasilescu-Valjean pentru intimatul Max Aușnit; Grigore Iunian și R. Elias pentru intimata Banca de Credit Român.

Curtea, în majoritate,

Având în vedere apelurile făcute pe de o parte de către societatea „Continentală Gesellschaft für bank und industrie Verte“, iar pe de altă parte de către Banca de Credit Român și Max Aușnit în contra sentinței No. 1146/935 a Tribunalului Ilfov Secțiunea I-a Comercială, prin care s'a respins acțiunea pornită de societatea „Continentală“ în contra apelanților pârâți, Banca de Credit Român și Max Aușnit.

Văzând susținerile orale ale părților, concluziunile scrise, actele și lucrările aflate la dosar, din cari reese cele ce urmează:

La 23 August 1933 a intervenit între Banca de Credit Anstalt din Viena și pârâții arătați mai sus o convențiune, prin care cei din urmă au cumpărat în proporție de jumătate pentru fiecare, datoria Fabricii de zahăr „Lujani“ și a societății anonime „Crisciatic“, ce o aveau către numita Bancă din Viena, redusă în prealabil cu 60%, pe pețul de 40.840.000 fr. fr. aur, plătit astfel: 25.525.000 fr. fr. aur în 12 rate lunare de câte 2.000.000 fr. fr. aur, cu începere dela 25 Septembrie 1933, și a 13 a rată de 1.525.000 fr. fr. aur la 15 Septembrie 1934. Restul de 15.315.000 fr. fr. aur, în 3 rate egale de câte 5.105.000 fr. fr. aur, la: 30 Aprilie 1935, 30 Aprilie 1936, 30 Aprilie 1937, cu dobândă de 6% pe an, plătibile trimestrial. Convențiunea mai prevede că plățile să se facă corespondentului vânzătoarei, pe care îl va desemna: deasemenea, vânzătoarea și-a mai rezervat dreptul să ceară ca plata ratelor să i se facă și în cek asupra Londrei, Zurich, etc.

Cumpărătorii au mai declarat că au luat act de consimțământul autorităților Țării și în special de asigurarea Băncii Naționale că le va da devizele necesare pentru a face plata ratelor la termenele mai sus arătate. În fine au mai luat act de dreptul ce și l'a rezervat Banca vânzătoare de a ceda, oricând, societății „Continentală“ din Balle, — apelanta recla-

manta din acest proces, — această creanță, cesiune ce s'a făcut la 4 Noembrie 1933.

S'a plătit de cumpărători câteva rate lunare, în sumă totală de 7.200.000 franci francezi.

Pentru plata ratelor devenite exigibile s'a urmat corespondență între părți, și tratative între Banca Națională și reprezentantul apelantei reclamante, domnul Tereschener, dar fără rezultat.

La 21 Decembrie 1934, debitorii au notificat societății „Continentală“ că din cauza greutăților ce întâmpină pentru obținerea devizelor îi oferă plata ratelor expirate în lei, și că Banca de Credit Român a depus la Banca Națională, la dispoziția numitei, ca echivalent a ratelor expirate, suma de 60.000.000 lei, la care numita apelantă a răspuns, prin notificarea de la dosar, că nu poate primi oferta și că „o respinge în mod absolut“, plata trebuind să o facă în franci francezi.

Chiar în acea zi, societatea „Continentală“ a chemat în judecata Tribunalului Ilfov pe debitorii săi, cerând să fie obligați a-i plăti, câte jumătate fiecare, restul de preț, în franci francezi aur, cu dobânzi și cheltueli de judecată.

Acțiunea a fost respinsă de Tribunal, ca nefondată prin sentința menționată, în contra căreia s'a făcut apel de toate părțile.

Înaintea Curței, reclamanta a cerut ca pârâții să fie obligați a-i plăti restul din preț în franci francezi aur, adică în moneda franceză stabilită prin legea din 1928; iar debitorii recunoscând convenția și că n'au plătit ratele exigibile, au opus, în prim rând, art. 41 din codul comercial, care dă dreptul să se libereze de plata datoriei achitându-o în lei: și, în al doilea rând, au cerut ca pe baza legilor în vigoare, referitoare la obțineri de devize, să fie autorizați a face plata în moneda țării, pe cursul de stabilizare.

Societatea creditoare a obiectat că motivele invocate de debitori, nu pot fi discutate decât cu ocazia executării hotărârii ce se va da de Curte, pentru tranșarea acestui litigiu.

Deși aceste motive pot formula obiectul unei contestațiuni la executarea deciziunii obținută de creditoare în franci francezi aur, totuși, nici un text de lege nu oprește ca să fie discutate și cu ocaziunea judecării fondului procesului.

Că este și în interesul unei bune administrațiuni a Justiției ca să se rezolve toate chestiunile ridicate și discutate de părți, spre a se evita noi diferențe între părți cu ocaziunea executării titlului obținut, și mai ales că și debitorii, din momentul pronunțării hotărârii, având facultatea să se libereze imediat, sunt în drept să ceară ca judecata să precizeze în hotărârea sa obligația certă la care sunt supuși prin hotărârea pronunțată.

Așa că această obiecțiune urmează să fie respinsă.

În privința primei opuneri a apelanților pârâți, re-

feritoare la art. 41 din codul comercial, a fost tranșată de Curte, căci asupra ei n'a fost divergență, Curtea găsiind — pentru motivele din opiniile aflate la dosar — că nu este întemeiată; deaceia părțile n'au mai discutat-o înainte completului de divergență.

Examinând obiecțiunea bazată pe legea pentru reglementarea comerțului de devize, Curtea — în majoritate — o găsește întemeiată pentru următoarele considerațiuni:

La 1 Octombrie 1932 s'a publicat și promulgat legea devizelor, și, în urmă, regulamentul ei de aplicare, după care orice operațiune asupra devizelor nu se mai poate face decât prin și cu autorizarea prealabilă a Băncii Naționale: tot așa și devizele obținute de exporturi de mărfuri, fie din creditele obținute în străinătate, fie de cele depuse de străinătate la băncile din Țară pentru acoperirea plăților ce trebuiesc să se facă în Țară.

Sub acest regim de restricție numai Banca Națională are dreptul să acorde devize în măsura în care interesele generale de politică financiară a Statului o vor îngădui: așa că cererile particularilor pentru devize nu vor putea fi satisfăcute decât numai în raport cu interesele Statului.

La 5 Martie 1935 a intervenit Jurnalul Consiliului de Miniștri, prin care deși o parte din devize, și anume: 40% din exportul produselor petrolifere și 60% din produsul celorlalte exporturi rămâne la exportatori, totuși, dreptul lor de a negocia se va exercita numai în baza autorizațiunei Băncii Naționale și este mărginit numai la anumite categorii de plăți, printre cari nu figurează și plățile financiare de natura celor pretinse în speță.

La 26 Noembrie 1935 a intervenit un nou jurnal al Consiliului de Miniștri, după care toate devizele obținute prin export sau în orice alt mod trebuiesc depuse la Banca Națională. Acest jurnal n'a adus nici o modificare regimului de restricție stabilit prin legea din 1 Octombrie 1932, așa cum pretinde apelanta reclamantă, pentru că nu a modificat sistemul autorizațiunilor prealabile; și cu toate că jurnalul din Noembrie 1935 extinde acordarea de devize și la plățile financiare, totuși și pentru aceste plăți autorizațiunea Băncii Naționale este necesară în prealabil.

Din cele arătate se vede dar că sub regimul actual al devizelor, Banca Națională are suverana apreciere asupra aprobării cererilor, căci refuzul nu poate fi cenzurat, pentru că nu există nici o cale de atac în contra deciziunilor ei: așa că debitorul căruia i se va refuza aprobarea de valută se găsește în imposibilitatea legală de a plăti datoria cu moneda la care s'a obligat prin contract și deaceia — dat fiind cursul legal al francului francez și al leului — el este îndreptățit de a se libera prin echivalentul legal a francului francez, în moneda Țării.

În speță, din desbateri reese că debitorii, înainte

de 21 Decembrie 1934 — când s'a pornit acest proces de către societatea creditoare — au solicitat Băncii Naționale să li se acorde devizele necesare pentru plata ratelor scăzute și că această chestiune a fost tratată la Banca Națională și de administratorul delegat al societății „Continental“ din Balle — creditoare — Tereschener, dar fără rezultat.

Mai mult, din adresa Băncii Naționale, din 13 Mai 1936, reese că Banca de Credit Român a cerut, în repetate rânduri, aprobarea de devize în valoare de 11.715 000 fr. fr, pentru plata ratelor scadente, care i-au fost refuzate din cauza împrejurărilor actuale ale pieței devizelor.

Față de cele de mai sus, Curtea urmează a constata că debitorii nu sunt în culpă, dacă n'au plătit ratele ajunse la termen, fiindcă s'au găsit în imposibilitate de a plăti în moneda convenită: franci francezi, din cauza restricțiunilor prevăzute într'o lege de ordine publică și ca consecință trebuie să fie autorizați a face plata în lei pe cursul stabilizării care va fi în momentul plății.

Obiecțiunea societății reclamante, că reaua voință a debitorilor de a plăti în moneda convenită ar reeși și din faptul că n'au cerut — ca alte Bănci — să fie autorizați să facă exporturi în compensație cu cota de devize libere, nu este serioasă, pentru că un debitor nu poate să fie obligat să facă operațiuni pe cari nu le cunoaște și sunt străine activității sale, sau care ar fi oprite de statutele societății, sau de legea în virtutea căreia funcționează, cum este în speță, pentru a putea să înlătore împiedecarea legală arătată, împiedecare pe care de altfel nu ar fi înlăturat-o, pentru că și în acest caz devizele libere nu pot fi utilizate decât tot cu autorizația Băncii Naționale a României.

Așa că urmează să fie înlăturată.

Debitorii au mai cerut ca Curtea să le fixeze un termen înlăuntrul căruia să se poată elibera de datorie prin depunerea în lei a sumelor exigibile arătate în hotărâre, pentru a nu fie expuși — la data plății — la noi discuțiuni asupra chestiunei dacă în acel moment s'ar mai afla în aceeași imposibilitate legală în care s'au găsit în momentul pronunțării hotărârei.

Această cerere nu poate fi admisă pentru că termenul ce s'ar fixa pe lângă că ar fi arbitrar, dar ar putea să vatem și dreptul creditoarei, căci s'ar putea ca debitorii să fie avantajați făcând plata în moneda țării, chiar dacă în timpul scurgerei termenului ce s'ar fixa acea restricțiune s'ar ridica prin lege, adică chiar dacă n'ar mai exista acea împiedecare legală.

De aceea, această cerere urmează a fi respinsă.

Apelanta creditoare a susținut că debitorii să fie obligați a-i plăti și prima de 38% peste cursul de schimb al Băncii Naționale.

Această cerere este neîntemeiată pentru următoarele motive,

Având în vedere că nu se contestă că legea stabilizării din 6 Februarie 1929 n'a suferit nici o modificare în privința cursului oficial al monedei noastre.

Deasemenea, Curtea a hotărât, în mod definitiv, în ședința când s'a ivit divergență asupra mijlocului de apărare invocat de debitori, bazat pe dispozițiunile legii pentru reglementarea comerțului de devize, că francul francez are curs legal în Țară, raportat la valoarea intrisectă a monedei la paritatea aur, conform art. 2 din legea monetară.

Ori, cum părțile atât prin convețiune (art. 10) cât și prin concluziuni s'au referit, pentru cumpărare de devize, la cursul de stabilizare, și cum acest curs n'a fost până acum schimbat, după cum s'a arătat mai sus, nu se poate pretinde ca plata să se facă după cota fixată de Banca Națională pe baza jurnalului Consiliului de Miniștri din 26 Noembrie 1935, mai ales că această primă are caracterul unei taxe, căci a fost creată în scopul de a veni în ajutorul exportului, mergând chiar până la desființare.

Dar chiar dacă am socoti că acea primă ar face parte din cota fixată de Banca Națională pentru procurarea de devize, debitorii tot nu pot fi obligați la plate ei, deoarece Curtea hotărând că au fost împiedicați de lege pentru reglementarea comerțului de devize să plătească ratele scadente în moneda cuvenită, — ceiace i-a determinat să facă oferta plăței în lei prin notificarea din 21 Decembrie 1934, de care s'a vorbit mai sus, ofertă pe care societatea creditoare n'a primit-o — ei nu pot fi ținuiți la plata primei, căci prima s'a înființat cu mult mai în urmă, prin Jurnalul Consiliului de Miniștri din 26 Noembrie 1935.

Din convențiune mai reese că creditoarea și rezervat dreptul să arate debitorilor săi corespondentul pe care urma să-l autorize să primească ratele. Pornind acțiunea prin mandatar, domiciliat în București, a indicat și corespondentul pentru primirea banilor, pentru a se conforma principiului după care în cazul când locul de plată nu e arătat prin convenție plata urmează să se ceară la domiciliul debitorilor, care este în București.

Plata urmând să se facă în țară, și cum debitorii au fost autorizați s'o facă în moneda țării, Banca Națională nu are dreptul să perceapă prima de 38% pentru că prima se percepe de Banca Națională numai cu ocaziunea vânzării de devize — ceiace nu este cazul — ea având scopul de a alimenta un fond al Statului, destinat intereselor generale ale exportului, ea nu poate fi acordată în nici un caz unui particular.

Iar dacă numiților li s'a recunoscut dreptul să plătească în lei suma de franci francezi arătate mai sus, s'a fixat și cursul care nu poate fi decât acela fixat

prin art. 3 din legea dela 7 Februarie 1929, adică cel de stabilizare.

Dealtfel, chiar dacă situațiunea legală ar fi aceea arătată, și am considera că moneda țării a fost devalorizată — ceace nu s'a întâmplat — diferența de curs nu poate fi pusă în sarcina debitorilor, pentru că după cum s'a arătat mai sus, nu au fost socotiți în culpă.

Așa că cererea creditoarelor apelate este neîntemeiată.

Apelanta creditoare a cerut ca pârâții să fie condamnați la plata sumei de 33.640.000 franci francezi sau 16.820.000 franci francezi de fiecare.

Această cerere nu poate fi admisă deoarece convenția dintre părți nu cuprinde o clauză specială care să atragă exigibilitatea întregului capital. În consecință, ei urmează să fie obligați să plătească reclamantei numai ratele scăzute până la pronunțarea deciziunii.

Față de considerațiunile de fapt și de drept expuse mai sus apelul și acțiunea societății reclamantei urmează a fi admisă în parte și a fi obligați pârâții să-i plătească 28.535.000 franci francezi sau, în caz de imposibilitate legală, echivalentul în lei după cazul de stabilizare din ziua plăței, cu procente legale și convenționale, așa cum se prevede în contract.

Având în vedere că în ce privește cheltuielile Curtea găsește ca justificată suma de 1.359.864 lei taxa acțiunii, iar din suma de 1.607.466 plătită pentru timbrarea convențiunii din Viena, pârâții nu pot fi obligați decât la jumătate, adică 803.733 lei, în lipsă de altă stipulațiune între părți.

Având în vedere că cererea de a se plăti 1.607.466 lei pentru cesiunea către societatea reclamantă nu poate fi pusă în sarcina debitorilor, chiar dacă au acceptat-o, pentru că cheltuielile cu care se cumpără o creanță trebuie să privească pe părțile cari au făcut convențiunea și cari n-aveau decât să socotească această pretenție în prețul ce au fixat. A decide altfel, ar însemna că dacă o creanță circulă pe piață în mâini numeroase, ultimul cesionar să aibă dreptul să ceară debitorului sume care ar putea dubla datoria lui.

Că dar, această pretențiune nu este justificată și trebuie a fi respinsă.

Având în vedere că pentru celelalte cheltuieli de copii traduceri și concluziuni se fixează prin aprecierea la suma de 20.000 lei, iar pentru onorariile de avocați, suma de 500.000 lei adică în total 2.633.597 lei, plătită câte jumătate de fiecare debitor.

Având în vedere că apelurile făcute cu petițiunile înregistrate la No. 11.786 din 11 Iulie 1935 și 16.987 din 23 Octombrie 1935 de către Banca de Credit Român și Max Aușnit, pentru cheltuielile de judecată, sunt neîntemeiate față de admiterea apelului și acțiunii societății reclamante „Continentală“.

Pentru aceste motive admite în parte apelul.

Semnați : Aurel Lerescu, I. M. Botez, Cesar Dris-torean, C. Cătuneanu.

O P I N I U N E

Subsemnatul S. Rădulescu, consilier al Curții, sunt de părere a se admite în parte apelul făcut de către societatea „Continental” de valori din Băle, Elveția, și a fi obligați părții Banca de Credit Român și Max Aușnit să plătească apelantei suma de 28.535.000 franci francezi, câte 14.267.500 fr. fr. fiecare.

Motivele pe cari îmi întemeiez această opinie sunt următoarele :

Prin convențiunea constatată cu scrisorile date din Viena la 23 August 1933, intimații s'au obligat să plătească în diferite rate societății Credit Anstalt din Viena, care a cedat drepturile ei apelantei de azi, suma de 40.840.000 franci francezi, din care erau exigibile la data intentării acțiunii rate în suma de 18.325.000 franci francezi, iar în cursul procesului a devenit exigibilă încă o rată de 5.105.000 franci francezi.

Intimații recunosc convenția, recunosc că au de plătit suma de mai sus; se opun însă a face plata în franci francezi, astfel cum li se pretinde și cum s'au obligat prin convențiune, motivând că atât dispozițiunile art. 41 din codul comercial cât și dispozițiunile legale în vigoare, cu privire la dobândirea de devize, îi îndreptățesc să plătească suma datorată în lei, în loc de franci francezi.

Opunerea intimaților este însă nefondată, în primul rând pe simplul motiv că prin convențiune aceștia obligându-se să facă plata în fr. francezi, astfel ea trebuia făcută, convenția între părți având putere de lege.

Dispozițiunile art. 41 din codul comercial nu pot fi invocate în sprijinul opunerei ce fac intimații, deoarece acest text de lege autoriză ca plata să fie efectuată în moneda Țării, numai atunci când moneda prevăzută în contract nu are curs legal în Țară : or francul francez are curs legal.

Și într'adevăr, francul francez are în țara noastră curs legal, pentru că astfel cum a fost stabilizat în Franța prin legea din 25 Iunie 1928, are la bază tot etalonul aur, iar art. 3 din chiar legea monetară Română de la 1929 prevede că biletele Băncii Naționale sunt convertibile la vedere și la purtător fie în monede de aur având curs legal, fie în devize străine convertibile în aur, care deci se găsesc astfel asimilate cu biletele Băncii Naționale.

Și cum s'ar mai putea susține că francul francez n'are la noi curs legal, când în chiar contractul de împrumut pentru stabilizarea leului, cuprinse în anexa la legea monetară, francul francez este anume prevăzut și bine definit, căpătând implicit prin aceasta un atribut de curs legal.

Așa dar, sprijinul pe care intimații îi caută în dispozițiunile art. 41 din codul comercial pentru a se opune de a efectua plata în franci francezi, nu poate rezista.

Intimații mai susțin însă că chiar dacă pe temeiul art. 41 din codul comercial opunerea lor nu ar putea fi primită, în orice caz față de dispozițiunile legilor restrictive de devize ei se găsesc în imposibilitate de a executa obligațiunea lor în franci francezi, și deci nici justiția nu-i poate obliga să efectueze plata în această monedă.

Dar și acest mijloc de apărare al intimaților este lipsit de temei juridic, deoarece niciodată nu s'a interzis prin legile de devize nici contractările de plăți în monedă străină, nici procurarea acestor monede, ci au fost supuse numai controlului Băncii Naționale toate operațiunile de devize, atât în interesul protecțiunii monedei naționale, cât și pentru a asigura statului devizele de care are nevoie.

Intr'adevăr, dacă se examinează mai întâi legea din 1 Octombrie 1932 și regulamentul din 25 Octombrie acel an în vigoare la data când s'a încheiat contractul, se vede că această lege prin nici o dispozițiune a ei nu vine să interzică comerțul de devize, și aduce numai o restricțiune, prin aceea că oprește ca acest comerț să se facă altfel decât prin Banca Națională.

Deasemenea Jurnalul Consiliului de Miniștri din 7 Martie 1935 nu numai că nu interzice comerțul de devize, dar din contră prevede anumite cote cari vor fi puse la dispozițiunea exportatorilor pentru plata impozitului curent de mărfuri, arierate comerciale și plăți particulare.

Iar dacă s'ar fi putut susține că prin jurnalul de mai sus se îngăduie acordarea de devize numai pentru arierate comerciale, astăzi însă nu se mai poate susține nici aceasta, deoarece prin art. 2 al jurnalului Consiliului de Miniștri din 25 Noembrie 1935 se mărește această sferă prin adăogirea cuvintelor „sau de datorii financiare de orice fel”.

Deci nici o dispozițiune legală care să oprească contractarea unei obligațiuni de plată în monedă străină, nici o dispozițiune legală care să autorize pe debitorii cari s'au obligat în asemenea monede să se libereze în lei.

Dispozițiuni din cari să rezulte dificultăți la executarea obligațiunii contractului, însă da :

Atât numai că o obligațiune valabil contractată între părți și la executarea căreia nu se opune nici un text de lege, nu poate fi înlăturată de justiție, atunci când este chemată tocmai a o sancționa prin hotărârea ei pe simpla considerațiune că la executare se vor putea ivi dificultăți, fie ele chiar și mai mari decât cele pe cari le prevăzuseră părțile la încheierea contractului.

A decide altfel, ar fi să se facă loc arbitrarului judecătoresc.

Căci de unde încep, unde și când iau sfârșit aceste „mari dificultăți“ cari oricând s'ar putea pretinde că au să apară în calea executării?

Dar chiar dacă s'ar admite că judecătorii fondului ar avea să se ocupe la judecarea litigiului și de dificultățile pe cari după situația din acel moment le-ar putea întâmpina sentința lor la executare — ceiace după cum s'a spus nu poate fi de admis — încă, cum nu se poate ști care va fi situațiunea la data când titlul ce se solicită va rămâne definitiv, sau mai târziu în urmă, atunci când creditorul va voi să-l pună în executare, Justiția nu poate să statueze, decât dând hotărâre care să constate creanța creditorului, așa cum rezultă ca din convențiunea părților, pentru că această, dacă dificultăți sunt azi, să o pună în executare atunci când ele vor putea fi înlăturate.

Acestea sunt motivele pentru cari sunt de părere că intimații nu au nici un temei juridic pe baza căruia să se opună la admiterea acțiunii în franci francezi, astfel cum s'au obligat prin convențiunea care face obiectul acestui litigiu.

În ce privește quantumul sumei reclamate, apelanta susține că intimații trebuie să fie condamnați la plata sumei de 33.640.000 fr. fr. deși ultimele rate din preț nu sunt scăzute, pe motiv că aceștia micșorând garanțiile ce dăduseră prin contract, și neplătind ratele convenite, au pierdut beneficiul termenului, astfel că creanța întreaga a devenit exigibilă.

Această susținere a apelantei este însă neintemeiată, deoarece în lipsa unei clauze speciale în contract, care să prevadă că neplata uneia sau mai multor rate atrage exigibilitatea întregului capital și cum nu poate fi nici vorba de o micșorare unilaterală a garanțiilor, apelanta nu poate pretinde decât suma de 23.403.000 franci francezi, cari reprezintă 18.325.000 franci francezi în rate din preț exigibil la data intentării acțiunii, și 5.105.000 franci francezi rată care a devenit exigibilă în cursul procesului.

Având în vedere că după declararea divergenței până la termenul de 9 Mai, când s'au reînceput debaterile acestui proces, a mai devenit exigibilă încă o rată de 5.105.000 fr. francezi, Curtea urmează a obliga pe apelanții părți și la plata acestei sume

Deaceea sunt de părere a se admite numai în parte acțiunea apelantei pentru suma de 28,535.000 franci francezi.

Consilier
(ss) S. Rădulescu.

CURTEA DE APEL DIN BUCURȘTI S. IV-a

Audiența de la 6 Iunie 1936

Președinția D-lui Ion M. Botez, consilier

Marcel Marcovici cu Stela Mânzală]

ASANAREA DATORIILOR. — CONVERSIUNE. — INVOCAREA EI PE CALE DE CONTESTATIE ÎN INSTANȚA DE URMĂRIRE. — RESPINGERE. — APEL. — ART. 525 ȘI 532 PR. CIVILĂ. — ART. 68 ȘI 69 DIN LEGEA CONVERSIUNEI.

Dispozițiunile art. 533 pr. civilă, potrivit cărora, când Tribunalul ca instanță de urmărire, respinge contestația făcută în contra unei urmăriri de nemișcătoare, hotărârea sa nu este supusă apelului, ci numai recursului odată cu ordonanța de adjudecare, nu se aplică și în cazul când o asemenea contestație se sprijină pentru a ajunge la anularea urmăririi, pe dispozițiunile legii de asanarea datoriilor, în care caz chiar dacă prin hotărârea dată se respinge cererea, calea apelului este deschisă potrivit dreptului comun.

Jurnalul No. 5197. — Respins incidentul ridicat de intimata Stela Mânzată în apelul făcut de Marcel Marcovici contra jurnalului Nr. 5807 din 29 Februarie 1936 a Trib. Ilfov S. de Notariat.

Curtea

Asupra incidentului ridicat de intimata Stela Mânzală, pentru inadmisibilitatea apelului făcut de Marcel Marcovici în contra jurnalului Nr. 5807 din 29 Februarie 1936 a Tribunalului Ilfov sec. de notariat;

Având în vedere că se constată în fapt din actele aflate în dosarul cauzei, că intimata Stela Mânzală în calitate de fiica a lui Ion Constantinescu, căreia prin actul dotal autentificat de judecătoria mixtă Mizil la Nr. 943/924, i s'a constituit dota creanță de 200.000 lei, rest de preț din actul de vânzare autentificat de Tribunalul Ilfov secția de notariat sub Nr. 28719/932 și transcris la Nr. 16182/922, a cerut executarea acestei creanțe și a pus în urmărire și vânzare imobilul vândut, făcând în favoarea cumpărătorului inițial Paul Negulescu și a apelantului Marcel Marcovici, în calitate de cumpărător dela Paul Negulescu, comandamentul Nr. 21591 din 18 Iunie 1935.

Ca la 19 Octombrie 1935, cumpărătorul Marcel Marcovici, cu petiția înregistrată la Nr. 92920/935, a introdus contestație, întemeindu se pe dispozițiunile legii pentru lichidarea datoriilor urbane și rurale din 7 Aprilie 1934 și cerând să se constate că dânsul beneficiază de dispozițiunile capitolului II din această lege și ca consecință să se anuleze formula de urmărire și comandamentul ce i s'au făcut, cerere, pentru rezolvarea căreia, tribunalul a dispus citarea părților în camera de consiliu și prin jurnalul apelat Nr. 5268 din 26 Februarie 1936, i-a respins-o;

Având în vedere că intimata a ridicat incidentul de inadmisibilitate a acestui apel, întemeindu-se pe

dispozițiunile art. 525 pr. civ. după care opozițiile ce se fac în contra unei urmăriri de nemîșcătoare, sau din partea datornicului, ori a creditorilor săi, sau din partea altor de al treilea care intervin, sau pentru a se anula urmărirea sau pentru revindicarea sau păstrarea unui drept de proprietate, etc. se vor face prin cerere către tribunalul prin care s'a făcut urmărirea, iar conform art. 533 din aceeași lege, când tribunalul va respinge contestația, hotărârile nu sunt supuse decât recursului odată cu ordonanța de adjudecare, iar în caz când se admite contestația, aceste hotărâri sunt supuse apelului conform art. 402;

Având în vedere însă că conform art. 68 din noua lege a conversiunii datoriilor urbane și rurale din 7 Aprilie 1934, toate măsurile de urmărire și asigurare de orice fel, vor fi desființate în urma cererei debitorului, care se va judeca în camera de consiliu cu citarea creditorilor urmăritori sau intervenienți; Că de asemenea art. 69. din această lege prevede că instanțele de fond, sau de urmărire, sunt competente, în orice stadiu al pricinii de a se pronunța asupra chestiunii dacă debitorul îndeplinește condițiile spre a intra în prevederile legii, sau dacă debitorul sau vreuna din creanțe, intră în excepțiile prevăzute de lege, sau asupra oricăror decăderi;

Considerând că din moment ce legea conversiunii dă în competența instanțelor de fond să judece cererile cu privire la drepturile debitorilor de a beneficia de dispozițiunile acestei legi, evident că conform principiilor de drept comun din procedura civilă, judecata se face cu respectarea celor două grade, de jurisdicție, atâta timp cât prin nici o dispozițiune din legea conversiunii, dreptul acesta nu este ridicat;

Ca împrejurarea că această cerere de anularea formelor de urmărire, este adresată instanței de urmărire, nu-i ridică caracterul ei decurgând din legea conversiunii pentru care conform art 69, sunt competente instanțele de fond și desigur cu toate regulile de procedură prescrise de dreptul comun, printre care și dreptul de apel;

Că prin urmare cererea făcută de apelantul Marcel Marcovici pe baza legii de conversiune, nu poate fi considerată ca o contestație, în sensul art. 525 pr. civ., ci ca o cerere distinctă exercitată pe baza legii conversiunii și din hotărârea pronunțată de tribunal asupra ei, indiferent de soluțiunea dată, este susceptibilă de două grade de jurisdicție și ca atare supusă apelului la Curte, conform art. 317 pr. civ.

Pentru aceste motive, respinge incidentul.

Semnați: *Ion M. Botez, C. Cătuneanu, Al. Liciu.*

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

CONTRACT DE MUNCĂ. — Clauza contractului, de muncă mărind îndemnizarea preavizului. Valabilitate.

Articolul 23, Codul Muncii interzice de a fixa un termen de concediu inferior aceluia hotărât de obicei. Dar din contră este obligatorie o clauză a unui contract de muncă care are ca singur efect de a mări prețul de îndemnizare a preavizului fixat de obicei.

Este astfel fiindcă clauza aceasta nu oferea caracterul unei clauze penale susceptibilă de a împiedica (faire ehec) dreptul de reziliere.

(**CASS-CIV.** 12 dec. 1933, *Gaz. du Palais* 1924,1 240, *Révue Trim. de Droit Civil* 1934 Janvier-Mars No. 1 pag. 162).

OBSERVAȚIE. — De curând Inalta Curte de Casație Franceză s'a pronunțat în acelaș senz (*Cass civ.* 13 nov. 1933, *Gaz. du Palais* 1933,2,1034). S'a vroit astfel a se protejia acela care primește concediu de o plecare sau concediere prea bruscă. Decizia actuală adaogă, că este așa pentru că clauza „nu prezintă caracterul unei clauze penale susceptibile de a împiedica dreptul de reziliere“. Curtea reamintește prin această jurisprudența sa anterioară asupra clauzelor penale (*Cass. civ.* 4 janvier 1933, *Révue Trim de Droit Civil* 1933 pag. 50). Jurisprudența fără a o îndepărta cu totul o judecă cu sinceritate, dacă nu este reciprocitate. Și la noi, legiuitorul nu recunoaște nici o valoare clauzei penale cuprinsă în contractul de muncă pentru cazul de neexecutarea obligațiunilor contractuale (art. 56 al. I Legea asupra Contractelor de Muncă).

În legislația franceză preavizul are un caracter cutumiar, temeiul lui fiind determinat de uzuri care variază după profesiuni.

Soluționarea instanței franceze credem că ar putea aplicabilă și la noi căci legea nu declară nule decât convențiile pentru reducerea sau desființarea termenelor de preaviz (art. 79 al. 2).

D. Cotrutz

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

CODUL DE AUDIENȚĂ adnotat

C. HAMANGIU

sub îngrijirea d-lor G. P. Docan și G. Iuliu

EDIȚIA IV revăzută și completată cu:

Noile Coduri: Penal și de Procedură Penală „Carol II“
Vechile Coduri penale și legislația anului 1936.

legat elegant în pânză Lei 800.—

Editura „A L C A L A Y“
de vânzare la toate librăriile